

Szindbád bolyongásai

1. Szindbád és a védekezésre képtelen ökölvívó

Szindbád lassan közeledett a mesebeli házhoz. Oly régóta ismerte a helyet, hogy nem is érdemes róla beszélni. Nem volt e lassúsággal semmi baj, sőt örömteli volt, hisz az utazó újabban szívében fájdalommal vette észre, hogy észrevétlenül felgyorsul, száguldani kezd, és ez a gyorsuló forgás-pörgés egyáltalán nem volt színes kaleidoszkóp, mely elbűvölte volna, inkább előrehajtotta őt az ijesztő sebesség, észrevétlenül úrrá lett rajta, ahogy teltek-múltak az évek.

Most a jegenyefák alatt állt, a szobortól alig tíz, húsz méternyire. A meztelen bronzalak a napon felforrósodott – váratlan napsütés volt ez, a borús reggeli időjárásból a szinte sivatagi délutánt senki nem jósolta volna. Mivel a szobor a buszmegállóban állt már évtizedek óta, és mivel a busz egyre ritkábban tette tiszteletét ebben a megállóban, az utasoknak rendes szokása lett felmászni a pucér szoborra. – Térdénél tovább általában nem jut egyikük sem, gondolta Szindbád, de rögtön eszébe jutott, hogy azokon a sötét, néma éjszakákon, amikor ő otthon hajnali három órakor a szilvóriumos üveg után keresgél istentelenül, valaki nagyon részeg ember feljuthat akár az égig is egy szoborra mászva. – Ez bizonyíthatatlan – szögezte le magában Szindbád.

A megállóban most is többen álltak, egy páran a fiatalabbak közül lustán heverészték a bronzférfi fényesre dörgölt nagylábujja körül, megnyugtatóan keleties jelenet volt, a teret szőnyegszerűen betérítő port sárgás derengéssel szórta be a nap, így eshetett, hogy Szindbád szinte a maga számára is észrevétlenül egyszer csak, hopp, a ház tövébe érkezett.

Kastélyszerű, magas, tornyos épület volt, tán érintetlenül maradt a mindent szétromboló iszonyú háború után, vagy mindig itt állt a sarkon. Na de volt is Szindbád gyerekkorában egy Sarokház nevezetű torta, szigorú édesapja ritka adományozó pillanataiban Szindbád maga is evett ilyet. Most, ahogy visszagondolt a régi, ehető sarokházra, meg kellett állapítania, hogy a túlsúlytortaszelet, amit csak fektetve lehetett felszolgálni, édesapja úri jókedvének e fő jelképe, igazából sosem ízlett neki.

Ekkorra már megint kicsit tovább lépkedett a napsütötte járdán, de valami fura változást érzett az elmúlt évtizedekhez képest ezen a falon. Nem mondtuk, de Szindbád sok tízezer ilyen, másoknak egészen egyszerűnek, hétköznapiinak tűnő fal mellett haladt el sokszor, sajnos nem számolta, hányszor, élete során, pedig milyen szépek is lennének a meghökkenően magas számok, egészen kétségbe lehetne velük ejteni egyes embereket, akik a számoktól az asztal alá bújnak. – Itt nyitva van egy kapu, amelyet az elmúlt évszázadok alatt még sohasem láttam nyitva. Meg is állt a kapu előtt, sőt, tett egy lépést és benézett rajta.

A ház, mint mondtam, kifejezetten az égig ért, kapuja is elég magas, boltíves kapu volt, üveglemezek borították, olyan katedrálüveg lapok, amiken nem lehet átlátni, de át eresztik a fényt. Az üveglapokra belülről futóparadicsom indái kapaszkodtak nagy nehezen, egyik-másik levél már barnulni kezdett, vagy a kapualj kövére esett, már ősz volt, valaki rég megette a paradicsomokat. Hogy a paradicsomevő ismeretlen vidám ember volt-e, arról Szindbád nem mert feltételezésekre bonyolódni. Lehet paradicsomot enni sírva. Ezt pontosan tudta.

Kicsit beljebb lépegetett a házba, ahogy mélyebbre jutott, egyre hűvösebb volt, nem sokkal, de karján, nyakán, arcbőren észlelhetően. Sötétebb is lett, az udvar ege fölött már elhaladt pályáján a Nap, a ház udvara zöldes árnyakba merült, de egyetlen fényes folt mégis kiragyogott belőle valahogy. Szindbád közelebb lépett, és elmosolyodott. Egy kis ház állt a nagy ház udvarán, egy olyan házikó, melynek létezéséről Szindbádnak eddig fogalma se volt. Mindig boldog volt, ha valami ilyen felfedezést tett. Nem voltak eget rengetőek ezek a találasok-felfedezések, mégis egész lényét megrázta mindig az öröm, és úgy érezte ilyenkor, hogy megint körbejárta egyhelyben a világot. Nagyon szeretete a paradoxonokat, egyhelyben bejárni a végtelent neki nem csacsi ábrándnak tűnt, hanem napi kínálózkodó lehetőségnek. Eszerint is élt, hagyjuk, hány évszázad óta, már nem is volt fiatal, de örök ifjúságra sosemis számított. Valamikor az ifjúságról szövögetett és elszakított bús gondolatsor közepén kéz érintését érezte a bal vállán. Nem ütötték hátba, nem is dicsérte meg a láthatatlan kéz a vállát veregetve, épp csak lágyan megsimította Szindbád vállát. Oldalra fordult, ott egy alacsony embert látott. Éppen az ilyet nevezik köpcösnek, gondolta. Kortalannak tűnt az illető, arca nem fejezett ki haragot vagy egyéb

érzelmet, ahogy az érintése sem, egyáltalán az egész ember nem fejezett ki semmit, csak ott volt, megérintette Szindbád vállát, és kérdőn a váll tulajdonosának szemébe nézett.

Körülbelül Szindbád válláig ért a férfi. Kopottnak volt mondható. Egyetlen dolog látzott rajta biztosan, hogy teljesen bizonytalanul áll a lábán. Azért volt oly finom az érintése, mert valakit megérintenie is hatalmas erőfeszítésbe kerülhetett. Már biztos volt, azért nem szólt semmit, mert lehet, hogy azon nyomban szörnyet halt volna, ha meg kell szólalnia. Szindbád valamikor nagyon régen már látott ennyire halálosan részeg embert. De ezt hagyjuk. Már évek óta nem látott ilyet, és ez egészen felvillanyozta. Egy ismeretlen ember, aki megérinti a vállunkat, és nem akar semmit tőlünk, nincs velünk baja, nem is akar közölni semmit, ez megnyugtató és egyben előremutató. Később azért beszélgetésbe elegyedtek, és a hajós megtudott sok mindent a nagy ház udvarán elégedő kis házról. Meg hogy ez tulajdonképpen átjáróház, az udvar homályában nyíló, rejtett oldalajtón át lehet jutni a Thököly útra. Úgyhogy fogták magukat és átkeltek ketten a sötét folyosókon, a poros vashálók között a másik kapu felé.

Szindbád kísérője vészesen imbolygott, de meglepően ügyesen csinálta, végig útjuk során a folyosók és kapualjak közt se Szküllának, se Kharübdisznek nem ütközött, sőt, még egyszer Szindbád válla felé nyúlt a sötétből, és elkezdte mesélni az életét. – Golyó vagyok – mondta a sötétből a férfi –, te is nevezz Golyónak, én takarítom ezt a házat, mutatok neked összenyíló udvarokat, titkos teraszokat, mindent megmutatok neked, fogalmad sincs, belül minden egybenyílik, háztakarító vagyok, de nagyon erőset ütök, jól jött ez a hajón, mert hajós vagyok, azaz voltam, szóval ott jól jött, hogy öklözöm és dzsiudzsicu, akkor abbahagytam és elmentem a légióba, de hagyjuk, az régen volt, mikor? nem tudom, nagyon régen, volt egy farkaskutyám is, itt a képe, látod? alá van írva: farkaskutya, már nem él, egyedül maradtam, de meg tudom védeni magam, ismerem minden fogást, dzsúdót, karatét, aikidót, érted, csak hát egyedül, de nem baj, csak szenvedek. Bejártam a tengereket, mindenütt megvédtem magam a kikötőkben, de egyedül maradtam, itt állok egyedül, hatvanhárom évesen, azt hiszed, sokat dumálok, de be tudom bizonyítani, hogy én nem sokat dumálok, hanem vannak tények, itt vannak nálam mind, be tudom bizonyítani akárkinek, nézd, ez itt a pénztárcában van mindig, ez a lap, széthajtom, már gyöngé, szétesik, csak óvatosan, na, itt van, ezt írja:

– Drágáim, már csak pár napom van, rettenetesen szenvedek, pokoli az életem, de tudom, hogy már csak pár nap van hátra, akkor megszabadulok. Csak egyetlen egy dolog fáj, amin nem tudok javítani, hogy itt hagyom egyedül a Lacit, szegény egyedül nem tud megállni a lábán, egyedül az ember család nélkül semmi, elveszik, és ő egyedül marad, ha meghalok, nagyon szeretném, hogy ha már nem leszek, támaszra leljen szegény...

2008. május 5. Panni.

2. Szindbád országának romjai

Időtlen idők óta építkezés folyt a környéken, Szindbád arra gondolt futólag, hogy nyilván élnek errefelé, a tér körül sorfalat álló sokemeletes bércaszárnyakban, olyan kisfiúk és kislányok, akik születésük óta úgy megszokták ezt a tájat, hogy már örökre ez marad életük első és meghatározó benyomása. A ház körül – gondolják –, ahol apával és anyával élünk, kerítések vannak, a kerítések túl meg földhányások, buckák, létrák és olyan mély gödrök, hogy a mélyüket nem is látni. Éjszaka, amikor a munkások hazamentek az építkezésről, a környék elcsöndesül, a faillatú kerítések mögött gyorsan homályba merül a rengeteg föld, amit különböző dombokba lapátoltak a bácsik. Hatalmas homokozó a táj.

A nagyapa is megállt néha a dohányillatú, barnult klöplifüggönyök mögött, orrával megérintette, fényes bőrével félrehúzta kicsit a csipkét a táj elől, nézett előre a sötétbe, mint egykor – most pár órára alszik a front, de nem árt figyelni. Ott, pár száz méternyire biztosan ugyanúgy kártyáznak a bebugyolált idegen katonák, karcos alumínium edényeikkel morzsákkal törülgetik alaposan, és halkan beszélnek ők is a letakart lámpájuk ismerős olajillatában otthoni történetekről. Nagyapa visszaengedte a függönnyt a térre, halkan, óvatosan visszasétált a hátsó szobába, ahol a lépcső alatt nagyapányi szobát alakított ki magának, és könyvekkel zsúfolt polcok ölelték körül szétlapult párnakupacait a falépcső alatt... Szindbád szinte eltűnt ezekben a gondolatokban, valahol a Király utcában látta ezt a nagyapát, igen, emlékszik, az öregúr lányának gyönyörű szemei voltak, Szindbád próbált is holmi varázslatokkal, szelíd bűvöletekkel a szívébe férközni, de most tisztán érezte, hogy ennek a reménytelen reménykedésnek bármilyen édes emléke is csak megzavarná az előtte fekvő végtelen éjszakai térről szövögetett gondolatait.

Mire is emlékeztette őt ez a tér ilyen erősen, hogy másokat is emlékeibe rángatott a város és az idő különféle rétegeiből? Tényleg sokakat egy ilyen szobába tudott képzelni.

Felnézett az egyik magas házra, ezen a fronton a házsor összes épülete legalább ötemeletes volt, a legtöbb ablakban már pislákol az élet, némelyik lakásban rémisztő, megborzasztó hidegkék fények villantak meg a függönyök fölött a mennyezeten, de egy-pár lakásban érző emberek élhettek, nekik melegebb, narancsosabb árnyalatú mennyezeti fényfoltjaik voltak.

Az igazi ház a következőképpen néz ki – Szindbád magában elmosolyodott –: vegyünk egy sötétkék papírlapot, vágjunk ki a barna papírból egy kisebb négyszöget, ragasszuk a kék lapra, az éjszakai égre, aztán fogjuk az iskolai csomag sárga lapját, vágjunk ki belőle kis téglalapokat, ragasszuk őket a barna alapra, a házra, készen is áll az éjszakai bérpalota, odabent lakunk az iskola és a hivatal után. Azaz a hivatal későbbi dolog, hiszen édesapa sokáig otthon feküdt, akkoriban nem volt hivatal, csak újságot olvasott, és fura, recsegős rádiót hallgatott.

Odakint, az ablakok előtt tompa szürke volt a város, a királyi vár behorpadt kupolája a sötét égbe merült, Szindbád tanszerládájára a szélben imbolygó nagykalapos utcai neon vetített kékes, kinti fényeket, az asztal ferde lapján a Pesti Napló egyik világháborús különkiadása feküdt, az album egy szétlőtt városnál volt kinyitva, a város házain sötét ablaktalan lukak sorakoztak, az utcák földutakká váltak, erdei ösvények kanyarogtak poros fehérén a koromsötét falak között. Szindbád napközben sokat nézegette ezt a régi albumot tanulás helyett, ezért örökre meg is tanulta a háború képeit, legalább olyan jól, mint az algebrát egy jeles tanuló, aki a matematikát tanulmányozza a haditudósítók olajszínű képei helyett.

De Szindbád nem egész nap a romok varázslatos fényképeit nézegette, néha hosszan felnézett az albumokból, átbámult az opálos ablakokon, keresztül a szobanövényeken. Tanulópadja a nagyszoba kiugró részében állt, fikuszok, filodendronok és egy nagy kaktuszgyűjtemény mögött, szinte láthatatlanul. Szindbád egyik feladata volt minden reggel meglocsolni a rengeteg növényt, akik lassan elfoglalták maguknak az összes ablakot, és tanulópadja fölé borultak. Félre kellett kotornia a filodendron nagy hűvös tányérleveleit, úgy teremtett magának egy kis helyet, ahová lerakhatja a titokzatos albumokat.

Az egyik számára legkedvesebb lapon kétségbeesett emberek álltak, az asszonyok nagy kendőkbe tekerték magukat, közülük elég soknál kisebb batyuk is voltak, bábuserű gyerekek. Egy téren álltak, de ez eredetileg nem lehetett tér, bár körben különféle épületek magasodtak, ez a tér csak úgy keletkezett valahol, ahonnan eltűntek a házak. Átfűjt rajta a szél egy lakóház vagy templom helyén, ezért egy védettebb sarokban húzódott meg a kis csoport, és összebújtak – a fényképen látszott, hogy egyetlen ember sem beszél. A fényképészre is szokott gondolni Szindbád, nyilván a fotográfus is szótlanul állt, csak a lábai látszottak, mert egy fekete lepedő borította fejét és vállait.

E képek és a hozzájuk képzelt történetek voltak Szindbád gyerekkorának legerősebb élményei, persze a dupla ablakok és szobanövények mögötti szürke utcával meg a vízivárosi Fő utca végének magasában a horpadt kupolával együtt.

Ezt érezte most is, amikor e sok évtizeddel későbbi estén itt álldogált, a tágas, huzatos pesti téren. Ezért gondolt a lakások derengő négyszögei mögé kikukucskáló gyerekeket, ezért érezte lövészárkoknak az építkezés földhányásait, ez a régi hangulat ragadta magával, először föl az ismeretlen ismerős szobákba, majd gondolatban óvatosan átlépkedve a lakók kis világain, illatszigetein, lassan el az ablakaik elé, hogy aztán mindegyiküktől kinézzen a múltra.

3. Szindbád ijesztő álma

Biztos, ami biztos, Szindbád a nyakára tekert egy jó meleg gyapjúsálat. A finombőrű lánykák az ilyenre mondják finnyásan, hogy szúúróós, amikor az ember a nyakukba akarja adni, hogy ezzel is megvédje őket, abban a tévhitben, hogy a gyöngék egyúttal védtelenek. A karcsú, fehérbőrű lánykák odébb röppennek ilyenkor:

– Juj, ez szúr!

Szindbád igazán nem akart túlozni, nem akarta magát dicsérni, ezúttal tényleg semmiképpen, hiszen éppen egyedül volt a végtelen nagyvilág szemmel belátható darabján, mint egy tölgyfa, már ha a kövezett konyha fűszernövényei közt kedve kerekedne ilyen hosszú életű élőlénynek végtelen életkalandba kezdenie odafönt, a harmadik emeleten.

Ezzel zárult a gondolatok köre, és a hajós körülbelül ennek az igazán nem túl nagy gondolati körnek a végén – igen, egy kör végén –, egy hosszú családi gyufaszállal

meggyújtotta a kék gázlángot a sparhelten, és rátette a piros zománcbögrét a vízzel, azaz nekilátott elkészíteni a reggeli fekete levesét.

Még nem volt teljesen saját maga, vagy pont fordítva, még pár pillanatig – ő, el kelene valahogy nyújtani! – még saját maga volt, mert ez tényleg vitatható, álmainkból a reggelbe zuhanva megszületünk vagy meghalunk, életre születünk, vagy életre halunk.

Szindbád, lévén csak hajós, nem volt valami fényesre művelt elme, de ekkor, a tűzhely mellett, feje búbjával a falra tűzdelt fűszernövények szelíd illatfelhőjébe érve egy régi mondat jutott eszébe: – mély álmában ily tüneményeket észlel az érzék, s holtuk után, mondják, így szállongnak a lelkek...

Mi is volt az az álom, ami még a feketekávézás szent szertartásába is elkísérte az utazót? Hát nem volt valami szívet melengető hangulata ennek az éjszakai utazásnak, persze, fekete volt, vagy egy Van Dyck piktorról elnevezett, hm, eléggé kávészínű, sötétbarna árnyalat... Lehet, hogy már álmában megérezte a kinti, függönyök mögötti világ borús hidegét az álmodó?

Már csak pár álmofoszlány lebegett a teste körül a tágas lakás reggeli félhomályos termeiben, kavarogva, csavarodva úsztak véredényeiben, mint a régi könyveknek márványozott belső borítóján az olajfesték varázslatos, kábító csigavonalai.

Szindbád játszott ilyet gyermekkorában. Az idős eperjesi hölgy, aki lényegében egyedül felnevelte, nem csak az ólomöntés, a vetőkártya és a szeánszok rejtelmét ismerte, de a márványozásra is megtanította a sors különös tréfájából kezei alá került kisfiút. A konyhában üzték ketten a régebbi korokban bizonyosan halálos büntetéseket hozó okkult kísérleteiket.

Csodálatos volt, amint az olajfesték úszni kezdett a nagy porcelántálon, és a néni egy fésűvel vonalakat húzott bele, most Szindbád már öreg, kísérleteik régi helyszínén ismeretlenek élnek, az ismerősök meghaltak...

– Mit is mondott az ólomöntés? De jó lenne most emlékezni erre! Fura, nagy fésű volt, a néni vén keze nagyon kecses, szinte táncoló mozdulattal röpködött a víz felszíne felett, és a színek elkezdtek engedelmessé válni e mozdulatoknak, összekeveredtek, illedelmesen, olyan rendezetten, mint a báltermek alakjai a csillárok alatt.

A konyhában bádogtányér fedte a villanykörtét, félhomály terjengett, mert gyöngé volt a villanykörte, a falikúton Janczer Frigyes neve állt, kicsi rézcsap engedte ki, vagy zárta a csöbe a vizet, a konyhaasztalt, min okkult kísérleteiket végezték ketten, tükörfényesre kopott bádoglemez borította, a széleinél lehajlott a falapról, a teteje hepehupás volt, a kiömlött mongol tea feketés tócsákban megállt rajta.

Nagyon szép lett a víz tetején úszó kanyargós minta, ma már úgy mondta volna Szindbád, hogy fájdalmasan gyönyörű, de tudta, hogy ez a kicsit szívet markoló érzés igazából nem is a színnek vagy a formának a sajátja, csak a néni múlandó életéből kölcsönöztek fájdalmat a szívtelen formák és lélektelen színek.

Mi úszott ma reggel a hajós agyának felszínén, mi kavargott úgy, mint a régi tarka festék a hűvös, kövezett konyhában a budai Víziváros magas árnyékkaszárnyájának mé-

lyén? Az éjjeli álom visszfénye, egy képzelt színárnyalat, melyről ijesztő bizonyossággal tudjuk, hogy örökre szétoszolhat bármelyik pillanatban a képzelettel.

A hajós a gázlámpa kékjét nézte, és mélyen belélegezte a kávéillatot. – Mindent más ponton érzünk, minden ízt, minden illatot, minden színárnyalatot, minden embert, minden dallamot, minden örömet, minden bánatot. Ha ez az álom még tartott, akkor Szindbád még a sötét éjszakai utcán feküdt régi osztálytársa mellett egy koszosfehér paplan alatt, az aszfalton, hideg volt, ők ketten a földön aludtak az utcán, egymás mellett, nem tudni, hogyan kerültek oda, egyszerre sötét reggel lett, egy-egy nő érkezett fejük mögül hátulról, megalázóan fölöttük lépkedett el, egészen a fejük mellett, ők még csak ébredtek, előbb Szindbád nyitotta ki a szemeit, nagy nehezen, az éppen érkező nő lábai szépek voltak, de nagyon hamar továbbtáncoltak, már messzire jártak, kopogtak a léptek, a nő visszanezített, lefelé a földön fekvő férfialakokra, enyhe, de jól érzékelhető megvetés villant amúgy, máskor, mások számára – vagy akár Szindbád számára is – csábító tekintetében. Undorodás.

Ezzel a fájdalommal feküdtek a paplan alatt a régi osztálytársával, az álom egyébként, mint talán már kitalálható, nagyon fájt. Később kiderült, hogy nincsenek is olyan elérhetetlen messzeségben az otthontól, hiszen a földre terített paplanuk mellől ismerős hangok hallatszottak, valami nagy ablaküveg volt ott, vitrin, egy nagy terem ablaka, bent nem volt világos, nem világítottak semmiféle szövétnekkel, mécsessel, csodalámpással, csak a reggel ólomszürke fénye világított be abba a terembe laposan, ott a házfelügyelő hangja hallatszott, bérbe fogják adni a helyiséget. Ekkor már felébredhettek ők ketten odakint, mert már nem csak beláttak, de bent is voltak, a falon kis kampókon napszemüvegek lógtak, de elég ócskák, porosak, a férfi és a nő egy távolabbi pult, vagy alacsony szekreter mögött beszélgettek halkabban, aztán a két alakhoz fordultak, hogy megbeszéljék a kiállítást. – Milyen kiállítást? – kérdezte gondolatban Szindbád. – Hát nem is igazi kiállítás, de lesz plakátja, és már az is nagyszerű dolog, a pénz másra kell, a kiállítónak csak a plakát marad, de azt elteheti, lesz egy szép emlékplakátja. Akkor ez a két alak, a férfi, aki mintha egy gépszerelő műhelyben lett volna mester, meg a házfelügyelő, aki egy alacsony asszonyság volt, eltűntek a csudába, és ott maradtak a tágas, koszos teremben Szindbád meg az osztálytársa. A földön ott feküdt a paplan a mocsokban, mezítláb voltak, és megint mintha távol lettek volna az otthonuktól, akkor lépett be a nő. Kiderült, hogy ő kötötte az összes színes papucsot, amiket eddig észre sem vettek, a hajós már húzta is fel az egyiket, de a nő megállította, és a színpompás kötött papucs helyett kezébe nyomott egy egérszürke darabot. – Mindegy, abban is jobb lesz hazamenni, mint mezítláb végigvánszorogni a városon, megint csupa lenéző tekintet között szégyenkezve, szemlesütve osonni.

Körülbelül eddig tartott az álom, amit a hajós még az álmok rendes idején álmodott, azaz a tudós bácsik szerint a felébredés előtti néhány percben, legfeljebb negyedórán, körülbelül eddig tartott rendes menete, de valahogy kiszökött, és most a színes papucsok, falra akasztott öreg napszemüvegek itt voltak körülötte a konyhában.

A feketekávé átforrósította Szindbád egész lelkét, jóleső érzéssel tapasztalta, hogy az illatos, aromás anyag nem pusztította el az álom tónusait, csak hozzájuk keveredett, mintha a néni fésűjével átsimított volna a feketekávéban, a reggelen és az álmokon, és ezt a hármat, és még ki tudja mennyiféle tarka illatos dolgot, egy nagy színekavardásba fésülte volna a konyha egében és Szindbád agyában.

Aztán már elmúltak ezek a dolgok, végül is elhalványultak a színek, Edvard Grieg *Peer Gyntje* szólt valahol, lehet, hogy igazából sehol, egyetlen dolog azonban makacsul megmaradt, a konyha légtérben, a kávé maradék illatában ott állt haloványan, mégis teljesen felismerhetően egy ember, a régi osztálytárs, akivel Szindbád együtt fagyoskodott álmában az idegen utca aszfaltján. Lehet, hogy eltévedtek, lehet, hogy csak úgy lefeküdtek valahol végképp holtfáradtan, és Szindbád, mert ő már lekortyolta a forró feketekávéét, már hazaért, de az osztálytárs valahogy lemaradhatott, még nem ért el a kávéhoz, lehet, hogy nem is ér oda, itt állt hát kétségbeesetten, az álomból itt ragadt, és a hajós szeméi felé bámult a kávé illatából.

Odakint ömlött az eső, kopogott a bádognárokokon. Hideg is volt, meg sötét, a lámpák fakón világítottak, az alak alig volt kivehető, de holtbiztosan lehetett tudni, hogy kicsoda. Egy-egy körvonal olyan mélyen jellemző, hízhatunk, fogyhatunk, a lényeg, az esszencia azonos marad, az arányoktól sohasem szabadulhatunk, kilókat szedhetünk magunkra, mázsáktól szabadulhatunk, minduntalan csak a saját reggeleinkre ébredünk, legyünk pár dekányi, koszlott kisegerek, vagy óriási, jólöltözött ördögök. – Szóval ez itt Ádám, állapította meg a hajós. Nem szóltak egymáshoz.

A megszólalás kényszere, mániája... de hát beszélünk így is, tudom, mit akarok mondani, át is gondoltam egyetlen pillanat tört része alatt, egy Alt Wien csésze tört része

alatt, egy élet tört része alatt, ő meg merően bámul, átfázott az álombeli éjszakán, kicsit nevet a kiállításomon, aminek csak plakátja lesz, elábrándozik a hatalmas napszemüvegeken, de az arcán nem mozdul egyetlen kis izom sem. Néha eltűnik, akkor kilátok a függőfolyosóra, átlátok rajta, átengedi magán a tekintetem, hogy megnyugodjak, ilyenkor is közöl velem valamit, hogy nem kell félnem, hogy ha nem félek, nem kell félnem. Csak akkor kell rettegnem, ha eleve félek.

Szindbád ebben a pillanatban a konyha közepén állt, ha mindketten léteztek volna, akkor éppen összeért volna osztálytársával az orruk, de Szindbád biztos volt benne, hogy Ádám nem is létezik, csak mint álom, úgy viszont nagyon is... ez volt az a pontja az egész gondolatsornak, amikor hirtelen ellenkezőjére váltott a film, a negatívjára fordult a szalag, fonákjára, a katicabogár ezen a ponton ért a célba, onnantól már egy másik dimenzióban éldegélte a hét pöttyéletet – hét pöttyöm életét, fűzte hozzá magában Szindbád, és a saját vacak kis viccén remek jót nevetett, már nem magában, hanem a konyhában szerteszét, egészen a szomszéd kínaiakig. Tudta jól, hogy ha nevet vagy táncol, vagy hatalmas bulit rendez, minek rendetlen keretében mindenki pucérra vetkőzik, és aztán pucéran prémbundákba öltözködik, majd, és ezt a szálát már nem követte a hajós, csodálatos dolgok történnek a függőfolyosón... egy dolog biztos, hogy feljelentés lesz a boldogság vége, és a feljelentő biztosan nem kínai lesz.

A pont, hol a hajós nagyon elszomorodott, az volt, hogy ha nem ér össze az orruk, azt is jelentheti, hogy ő maga, Szindbád, a hajós sem létezik. Sőt, lehet, hogy csak Ádám él, ez a fákó kísértetalak még mindig valóságos, a Szindbád életében tapasztalt legfurább alak, a valaha általa érzékelt, általa átélt legnagyobb vesztes túlélte őt. Ekkor a hajós lehajtotta a fejét és a mesére gondolt. Elmondom, miről szólt a mese, magát a mesét nem lehet elmondani.

Valamikor régen, amikor felépítették azt a nagy világvárost, ahol Szindbád és az osztálytársa életüket, már nyíltan kimondhatjuk, leélték, ahogy egy ház is leég, szóval amikor azt a világvárost a Rákos mezejének porából és sarából édig emelték hiún, sok nyelven beszélő tót, sváb, zsidó, talján és egyéb felsorolhatatlan emberek, volt egyszer egy építőmester, akinek a legfőbb feladata a bontás volt. Valahonnan vidékről – a Szamosközből vagy a Bodrogzugból – utazott fel a majdani nagyváros helyére ez a kicsi ember, ahogy megérkezett, egyből fellépkedett a házak tetejére, amiket le kellett bontania. Felment észrevétlenül, tökmag lett az égen, de mégis tökéletesen látszott, a lentiek sikoltoztak, éljeneztek, ki-ki vérmérséklete szerint, ő meg meghajolt – már amennyire egy olyan alacsony ember meg tud hajolni, aki szinte csak akkora, mint a cylinder. Mert az emberke fején kürtőkalap trónolt, és ettől a fekete öltönyös bácsika olyan lett, mint pár évtizeddel később a japán miniszterelnök az amerikai hadihajón. Ő is cilindert viselt, amikor leült a hadihajó fedélzetének közepére tett asztalhoz, és az ingadozó hajófedélzeten csúszkáló ebédlőasztalon aláírta hazája fegyverletételét. Aznap sok ezer fanatikus kettévágta magát a pillangókisasszony távoli hazájában, erről Szindbád és az osztálytársa sokat beszéltek halkan a matematika óra alatt, a matematika helyett, a szeppokuról. Meghajolt tehát a kicsi bontó mester, és ezzel a meghajlással elbúcsúztatta a halálbamenő régi házat, minek a helyén valaki majd egy szép új tornyot fog építeni.

E történetet Szindbád az osztálytársától hallotta egykor, vagy egy évszázaddal ezelőtt. Akkor még mindkettőjüknek éltek a szülei, a hajós apjának pedig megvolt majdnem az egész üveg szénakölnije, éppen az az illat, amit Alvinczy Eduárd fröcskölt foltos szerencsenadrágjára, mielőtt csajozni ment. Később az osztálytárs könyvtáros lett, ez itt egy lehetséges meseelágazás, de csak a mese ágazhat el szabadon, Ádám élete tovább zuhant a föld felé, éjjeliőr lett a nagybani zöldségpiacon. – Éjszakai munka! Érted?! Éjszakai munka, öregem! – ilyet nem lehet kitalálni... ilyet csak az élet... mert az ember semmit de semmi... a hajós ekkor sírt, a kitalált férfi giccse omlott össze, valami régi regény a kisasszonyok asztalán úgy írta volna, a kőből faragott arcú férfi meleg barna szeméből folytak a könnyek, az igazság az volt, hogy Szindbád mozdulatlanul állt, zárt szájjal, mégis úgy érezte, hogy teljes erejéből üvölt. Élt tovább a percekben, még csak meg sem billent, de lényegében térdre esett, beleakadt a másik ember sorsába, elbotlott életvonalaiban – talán ezért álmodta, hogy együtt fekszenek az utcán, a paplan alatt, arra nem emlékezett, hogy összebújtak-e a jéghidegben, hogy meg ne fagyjanak, biztosan nem.

Holtra fagytak mindketten, mire a nő megérkezett, az első reggeli nő a fejük mögül, aki olyan lenézően nézett le rájuk, de hát egy lentire igazán nem lehet őszintén fölnézni, legalábbis nehéz.

Szindbád agyán valahogy így haladt keresztül az aznap esti álom, ez volt az álom Szindbád fejből kivezető útvonala. Ekkor a hajós lángra lobbantott egy szál gyertyát, először abban az esztendőben.

(Józsefváros, Napház, 2010. október 18. hétfő)